

Explicació bíblica de les lectures de tots els diumenges i festes

Joan Ferrer, biblista

Temps de durant l'any

Del 18 de gener al 13 de febrer de 2026

Quaresma

Del 22 de febrer al 29 de març de 2026

Ciclo A

D. 2 de durant l'any / A

1 lectura. Isaïes 49,3.5-6 T'he fet llum de tots els pobles.

Enmig de l'exili del poble d'Israel a Babilònia, quan semblava que no hi havia cap futur possible, el poeta-profeta gosa parlar d'un Servent que ha rebut un encàrrec de Déu mateix. El text és sorprenent. Al principi el Servent sembla que és Israel, però més endavant el Servent té una missió vers Israel. El poema de manera deliberada evita donar-li una identitat específica. L'Església, al llarg del temps, ha usat aquesta llibertat que el text dona als seus lectors per veure en el poema la imatge del servent Jesús.

En el primer vers de la nostra lectura, el Servent explica com va ser identificat en la missió de Servent. La iniciativa no va ser una idea pròpia, sinó que provenia sols de Déu. Déu mateix se'n sent orgullós, d'haver-li confiat aquesta missió.

Tot seguit el Servent explica què és aquesta missió. En primer lloc, Déu vol

que el Servent faci tornar els exiliats d'Israel a la seva terra. La imatge és altament agosarada: es tracta d'aconseguir que un Imperi poderosíssim alliberi els exiliats d'un poble insignificant. El Déu que mana aquesta missió és un Déu que aplega les persones «com una lloca aplega els seus pollets sota les ales» (Lluc 13,34).

La segona part de la missió és encara més sorprenent: l'objectiu de Déu no és sols «el poble de Jacob», sinó que vol que el Servent sigui «llum» per a totes les nacions i que faci arribar la «salvació» de Déu fins als confins de la terra. El pla de Déu sembla increïble: fins i tot els no-creients seran rescatats per aquest Servent.

Tot això ha estat encomanat al Servent simplement perquè Déu l'ha escollit per a aquesta tasca. Ens trobem en el cor del misteri de la llibertat i de la voluntat salvífica de Déu.

2 lectura. 1Corintis 1,1-3 Us desitjo la gràcia i la pau de Déu i de Jesucrist.

Ens trobem en els primers versets de la carta que Pau va escriure a la comunitat de Corint, al sud de Grècia. Es tracta, doncs, de les salutacions i agraïments. Sovint tenim la idea que aquests versos simplement donen pas al tema pròpiament dit, però no és pas així. Pau hi

reflecteix algunes de les seves conviccions teològiques fonamentals.

Pau ens diu que ha estat «cridat», per «voler de Déu» a ser «apòstol de Jesucrist». Pau escriu a «la comunitat de Déu que és a Corint», que també han estat «cridats», com el mateix apòstol.

Cada persona cristiana ho és perquè Déu mateix l'ha cridada. La crida agermana tots els qui «arreu invoquen el nom de Jesucrist».

L'apòstol els expressa el desig de «gràcia». La gràcia és un concepte fonamental que caracteritza l'acció salvífica

de Déu en Jesucrist, que és oferta de manera gratuïta en totes les dimensions. La gràcia fa sorgir una relació nova i reconciliada amb Déu, amb Jesús, amb el proïsme, amb cada persona i arribarà a acompliment en el retorn gloriós del Senyor Jesús.

3lectura. Joan 1,29-34

Jo ho he vist, i dono testimoni que aquest és el Fill de Déu.

La narració del baptisme en l'evangeli segons Joan té una funció ben diferent de la dels altres evangelis. En els de Mateu, Marc i Lluc, el baptisme confirma als oients de l'evangeli qui és realment Jesús. En Joan, en canvi, el baptisme és un incident que serveix perquè el Baptista pugui completar el seu testimoni sobre Jesús. Es tracta d'una revelació. Joan diu dues vegades «jo no sabia qui era». Joan sols posseeix la capacitat de discernir que aquell sobre el qual ell ha vist que l'Esperit baixava és el qui «bajetarà amb l'Esperit Sant». Jesús introdueix en l'era nova de l'Esperit.

El coneixement de Jesús sempre ve com a do diví, com a manifestació de l'Esperit, que permet passar del «jo no sabia qui era» al «ho he vist i en dono testimoni». És com un llampec que de sobte il·lumina la nit: a partir d'aleshores hi ha el reconeixement i el testimoniatge. És un do de la gràcia de Déu, no una manifestació de la intuïció o de la capacitat d'entendre la realitat de determinades persones.

El narrador de l'Evangeli es decanta momentàniament i permet que el Bap-

tista expliqui la seva pròpia història; però la revelació de què ha estat objecte per part de Déu no és una propietat privada d'ell sinó que és una oportunitat per fer-la conèixer als altres. A continuació del fragment que proclamem avui hi llegim que Andreu i Simó Pere van a trobar Jesús després d'haver sentit el testimoni de Joan.

Joan esdevé un bon model per a l'Església: ell pràcticament no diu res sobre ell mateix perquè l'únic que és realment important és Jesús i no pas la persona que dóna testimoni. Joan parla, i els seus deixebles l'escolten i segueixen Jesús.

Joan diu que Jesús és «l'anyell de Déu». Segurament és una referència a l'anyell sacrificat per la Pasqua, però el fet més important és que a través de Jesús, el poder dominador del pecat –que es manifesta com a lligam envers tota mena de mal i esclavatge– és trencat perquè esdevinguem lliures de debò (Joan 8,36). Jesús és revelat a Israel però l'objectiu de la seva activitat alliberadora és universal («pren damunt seu el pecat del món»).

JOAN FERRER

D. 3 de durant l'any / A

1 lectura. Isaïes 8,23b-9,3

Una llum resplesceix per als qui vivien al país tenebrós.

La llum és un símbol que les Sagrades Escriptures empenen per expressar que la presència divina es fa visible en el món. Aquesta llum es troba sempre en contrast amb la foscor, amb les tenebres, que simbòlicament expressen el poder perillós de la mort. Els qui caminen a les fosques s'hi troben especialment exposats.

La vinguda de Déu –el poder de la llum– dissipa la tenebra i permet el benestar. Un món sense Déu ens deixaria permanentment amenaçats. El fragment que avui proclamem del poema d'Isaïes contrasta la foscor amb la llum i celebra la transformació de l'una a l'altra realitzada per Déu.

«En temps passat» –el text ho recorda bé–, el territori d'Israel va ser humiliat pels poderosos exèrcits dels reis assiris.

En realitat es tracta d'una memòria de qualsevol humiliació feta contra els vulnerables. Aquest temps contrasta amb el temps anomenat «la fi dels temps», que és rebut com una celebració increïble. Aquests temps nous es caracteritzen perquè aquest país serà enaltit pel Senyor.

El profeta remarca el moment en què els qui es movien en les tenebres han percebut la llum. Aquesta llum crea possibilitats que abans no existien pas. La transformació s'ha produït perquè el poder del Senyor ha actuat i ha creat benestar entre els amenaçats. El resultat de l'obra de Déu és el «goig», l'«alegria immensa», com la que té la gent el dia de la collita o el dia de la victòria. La joia ve quan ja tota esperança havia estat abandonada. L'opressió ha estat destruïda.

2 lectura. 1Corintis 1,10-13.17

Que no hi hagi divisions entre vosaltres.

Les cartes de Pau són fragments de les converses que es produïen entre l'apòstol i diverses comunitats cristianes. Aquí sabem que Pau ha rebut notícies per «alguns de la casa de Cloa», que segurament devien ser esclaus d'una dona prominent de Corint, que hi ha desavinences entre els cristians. Sembla que els diversos grups s'han aplegat darrere els ensenyaments de persones prominents de l'Església antiga.

La lliçó de Pau és formulada a través de preguntes retòriques: «¿El Crist està dividit?», «¿És que Pau ha estat crucificat per vosaltres?». La resposta és evident: els creients s'han d'identificar amb Jesucrist. Ningú no pot rebre el nom a partir de cap líder o mestre o predicador cristià.

Les dissensions entre cristians no són acceptables, perquè tots tenim en

comú l'única senyoria de Jesús. L'encapçalament del fragment de la carta té tot el sentit ara: «pel nom de Jesucrist». Tot es fonamenta en el nom i en la fe en Jesús. La unitat en allò que és essencial –Jesús– no vol pas dir uniformitat. Més endavant en aquesta carta

Pau defensarà la pluralitat de judicis sobre si els cristians podien menjar la carn sacrificada als ídols i també afirmarà la diversitat de dons, però deixant ben clar que tots vénen de l'únic Senyor Jesucrist.

3lectura. Mateu 4,12-23 Convertiu-vos, que el Regne del cel és a prop.

L'evangelista ens presenta en aquest text el prefaci al Sermó de la Muntanya.

Després de l'empresonament de Joan, Jesús deixa Natzaret i va a viure a Cafarnaüm, vora del llac de Galilea. Aquest fet té una gran importància: els territoris de Zabuló i de Neftalí, a l'oest i al nord del llac són esmentats en Isaïes i sobre ells hi ha la promesa que «a la fi dels temps», el Senyor farà gloriosa la «Galilea dels pagans». El camí que fa Jesús forma part del pla diví de salvació. És una anella de la cadena de la història de la salvació, que ja havia estat proclamada pel profeta feia segles.

En el context de l'evangeli segons Mateu, «el poble que vivia a les fosques» és clarament el poble jueu. La llum que despunta a l'alba brilla en primer lloc per a ells. Aquesta prioritat no es pot ignorar; però la referència a la «Galilea dels pagans» apunta a l'encàrrec que

farà Jesús ressuscitat des d'una muntanya de Galilea: «aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus» (Mateu 28,19). Tot forma part del pla diví.

Jesús comença a predicar al voltant del llac aquest missatge nuclear: «Convertiu-vos, que el Regne del cel és a prop». L'antiga esperança de la fe jueva que algun dia el senyoriu de Déu seria universalment revelat, ara esdevé una realitat que ja és present, a tocar. El Regne demana conversió: això vol dir deixar les seguretats i rutines per a viure en una vida de novetat, completament inesperada. El text no parla pas dels pecats anteriors, ni de la confessió i remordiment, sinó sols d'un canvi de direcció, de situar-se en un nou conjunt de valors, d'estar a punt per a una vida sota el Regne de Déu. Això és el que faran les dues parelles de germans cridats al seguiment de Jesús.

JOAN FERRER

Presentació del Senyor

1 lectura. Malaquies 3,1-4

Jo envio el meu missatger perquè prepari el camí davant meu.

Malaquies significa «el meu missatger». El seu llibre és el darrer del conjunt dels Dotze profetes menors. El seu missatge se situa en una època difícil del poble d'Israel: després del retorn de l'exili de Babilònia i de la reconstrucció del temple de Jerusalem, el poble viu en una situació de desànim molt gran. En aquest context, Malaquies és una veu poderosa que anuncia que, precedit per un missatger, arribarà el Senyor i trasbalsarà totes les rutines a què el poble i els responsables d'oferir culte al Senyor s'havien avesat.

L'arribada del Senyor serà purificadora: com el foc que fon el metall noble per separar-ne l'escòria i com el sabó, que fa fora les impureses adherides a

la roba. A partir d'aleshores les ofrenes que s'oferiran al Senyor en el seu temple de Jerusalem tornaran a ser-li agradables. Cal oferir al Senyor el que prové d'un cor pur, purificat pel mateix Senyor

El profeta parla de la vinguda del Senyor. Aquesta és una característica fonamental de la manera de ser de Déu tal com ens és revelat en les Sagrades Escriptures: «Jo sóc l'Alfa i l'Omega, diu el Senyor Déu, el qui és, el qui era i el qui ve, el Déu de l'univers» (Apocalipsi 1,8). Déu ve i ningú no podrà mantenir-se dret quan ell aparegui, perquè la presència del Senyor transforma tota la realitat.

2 lectura. Hebreus 2,14-18

Calia que es fes en tot semblant als germans.

La Carta als Hebreus és en realitat una conferència teològica, una prèdica pronunciada davant d'una assemblea cristiana. Pròpiament no és cap carta, sinó una homilia que tracta de temes de gran interès per a la vida cristiana. En aquest fragment, Hebreus explora el significat i propòsit de la humanitat de Jesús. Jesús sofreix i això és un escàndol, perquè l'autor ha dit que Jesús és adorat pels àngels i que s'asseu al tron de Déu, però «contemplem com Jesús, posat un moment per sota dels àngels, ha estat ara coronat de glòria i dignitat,

per mitjà de la passió i de la mort. Així Déu ens ha fet la gràcia que ell morís per tothom» (Hebreus 2,9).

Dos versets abans dels que proclamem avui ens donen la clau per entendre el fragment que ens ocupa: «Tant el qui santifica com els qui són santificats tenen un mateix origen; per aquesta raó, ell no s'avergonyeix d'anomenar-los germans» (Hebreus 2,11). Perquè tots tenim el mateix Pare, Jesús anomena germans i germanes totes les persones. És per aquesta raó que s'explica

el sofriment de Jesús. Ell comparteix la nostra humanitat amb l'objectiu d'alliberar-la del diable i de la mort. Per a l'autor d'Hebreus, l'enemic de la humanitat és el diable, en l'arsenal del qual hi ha la mort: I la por de la mort esclavitzava els éssers humans tota la vida. La victòria de Jesús sobre la mort esdevé la victòria dels seus germans i germanes, que a partir d'ara podem viure confiant en Déu i sense por ni de la mort ni del diable.

L'acció de Déu realitzada en Jesús ha

estat en benefici dels «descendents d'Abraham». A fi de poder-los alliberar realment, Jesús ha hagut d'esdevenir com ells. Aquí entra el tema del «gran sacerdot», que és el mitjancer perfecte entre Déu i la humanitat i que ocupa un paper fonamental en el pensament de la Carta als Hebreus.

El text acaba dient que el sofriment de Jesús no sols ens allibera de la mort, sinó que és un model d'esperança i fortalesa per a tots els cristians que experimenten el sofriment.

3lectura. **Lluc 2,22-40** Els meus ulls han vist el Salvador.

Lluc en la narració de l'evangeli d'avui sembla que es fa ressò de dues cerimònies diferents previstes en la Llei de Déu: la purificació ritual de la mare després del naixement i el rescat del fill primogènit. La purificació de la mare demanava per als pobres, segons la prescripció de Levític 12,8, el sacrifici de dues tórtoraes o de dos colomins. La Llei del Senyor demanava, pel que fa als fills «el primogènit, tant dels homes com dels animals: si són mascles, són del Senyor. [...] Rescata també el teu fill primogènit» (Èxode 13,12-13). L'evangeli remarca la pietat de Maria i Josep i el seu respecte per la Llei.

A continuació, l'evangeli ens presenta l'acollida que rep Jesús al temple per part de dues persones ancianes: un home i una dona, Simeó el just i Anna. Tots dos profetitzen el destí de Jesús.

La tradició cristiana ha entès Simeó

com un vell que s'acomiada de la vida tot saludant l'infant Messies. L'ancià és, després dels pastors de Betlem, el segon testimoni de la proximitat de la salvació de Déu. És un home just –fidel als camins de Déu–, que espera la consolació d'Israel, que és una referència a Isaïes 66,13, i que aquí és una referència a la vinguda del Regne de Déu. Hem de notar la presència de l'Esperit de Déu en tot el text (hi és esmentat tres vegades). El càntic que entona Simeó és una benedicció a Déu que reprenen en tema de la salvació que arriba a Israel, però també a tots els pobles.

Cal observar també que l'evangeli parla del pare i la mare de Jesús: que Jesús sigui Fill de Déu no impedeix pas a l'evangelista Lluc de fer referència a la seva condició filial humana.

JOAN FERRER

D. 5 de durant l'any / A

1 lectura. Isaïes 58,7-10 S'omplirà de llum la teva foscó.

El profeta Isaïes presenta al poble d'Israel com cal entendre la veritable religió. Alguns del poble entenien que s'havien comportat amb zel religiós i de manera escrupolosa, però tots aquests esforços no havien produït els resultats esperats. Sembla que Déu no ha fet cap mena de cas de totes aquestes devocions, que poden conuiu perfectament amb l'opressió dels més febles.

Isaïes entén l'experiència religiosa sols en una vinculació estricta amb les necessitats dels qui es troben a prop nostre: els qui passen fam, els qui no tenen casa, els qui no tenen roba. La proposta de la nova espiritualitat que fa el profeta és revolucionària: tenir cura

de l'aliment, la llar, el cos dels altres, dels qui estan a prop nostre. Notem un matís fonamental: «el teu pa», «a casa teva», «germans teus». Hi ha d'haver una vinculació molt íntima entre el qui dóna i el qui té necessitat. El resultat d'aquesta nova espiritualitat serà prodigiós: «esclatarà en la teva vida una llum». La llum sempre és senyal de la presència de Déu, de «la glòria del Senyor».

Déu es troba molt a prop dels qui viuen la vida per als altres, que tenen necessitat de nosaltres. La recompensa –«el teu capvespre serà clar com el migdia»– és absolutament inesperada, gràcia pura de Déu.

2 lectura. 1Corintis 2,1-5 No vaig voler saber res més que Jesucrist, i encara clavat a la creu.

Pau ens presenta el conflicte entre la saviesa humana i la saviesa divina en aquest fragment de la seva correspondència amb la comunitat cristiana de Corint, ciutat plena de vida i de novetats del sud de Grècia.

L'art de persuadir –la retòrica– estava molt desenvolupat en temps de Pau. L'objectiu era –abans i ara– convèncer de la bondat d'unes idees o d'uns productes. Darrere d'aquestes consideracions hi ha, però, un fet fonamental del pensament de Pau: ¿Quin és el camí pel qual la fe arriba a l'existència? La

fe no prové d'una parla elegant o de la saviesa dels humans, sinó sols de Déu. L'objecte de la creença no són els èxits humans sinó Jesús crucificat. La fe no és una resposta a la persuasió, sigui del tipus que sigui, sinó un do de Déu.

La síntesi de l'evangeli que Pau predica és d'una simplicitat absoluta: «Jesucrist clavat a la creu». És l'aspecte de l'evangeli que escandalitza de manera més sorprenent la saviesa humana. La fe en resposta a aquest evangeli no es pot fonamentar en la saviesa dels homes «sinó en el poder de Déu».

Darrere d'aquestes consideracions no hi ha una mena d'antiintel·lectualisme cristià –com si els cristians haguessin d'usar el cor però no el cap– sinó una altra realitat molt diferent: no val el poder de la saviesa humana, sinó «el poder convincent de l'Esperit», que comunica una saviesa superior, que ve

de Déu, que és do de Déu i que es val de tots els mitjans intel·lectuals i morals per a servir la glòria de Déu, que de manera absolutament paradoxal s'ha manifestat en la creu de Jesús, el Senyor.

3lectura. Mateu 5,13-16 Vosaltres sou la llum del món.

Les afirmacions de l'evangeli d'aquest diumenge són de la màxima importància perquè expressen en síntesi el Sermó de la Muntanya i, en bona part, tot l'Evangeli segons Mateu.

L'evangeli ens ofereix dues imatges poderoses per a la vida de les nostres comunitats cristianes: la sal i la llum, amb els exemples tan clars d'una ciutat construïda dalt la carena d'una muntanya o del llum amagat sota un gran recipient per a mesurar grans.

Aquestes imatges esbossen de manera poderosa el que ha de ser la tasca visible arreu de les seguidores i seguidors de l'evangeli de Jesús. Les imatges ens parlen de realitats que fan canviar els àmbits on apareixen: la sal dona gust al menjar i la llum fa fora la foscor.

Hi ha també un advertiment seriós: la sal pot perdre la seva capacitat de donar gust i esdevenir inútil. Cal que ens prenguem seriosament la tasca i la missió de l'Església en el món.

La imatge de la llum desplega de manera positiva el lloc de l'Església en el món. Una ciutat construïda dalt d'una muntanya no es pot amagar. Per naturalesa ha de ser visible. D'altra banda, seria absurd encendre un llum per amagar-lo dins d'un atuell de cuina. La llum serveix per a il·luminar els llocs on és present. Aquestes afirmacions –després de l'advertiment anterior sobre la sal– serveixen per a confirmar la tasca encomanada a les seguidores i seguidors de Jesús, que així reben la confirmació que formen part del pla de Déu per a portar llum al món.

La tasca dels deixebles –«el bé que heu obrat»– té un únic objectiu: «glorificaran el vostre Pare del cel». És una invitació a tots els qui escoltem l'evangeli a donar testimoni de la nostre fe, de manera que tot el que fem ha de poder ser vist per tothom i ha de deixar ben clar que l'únic objectiu és la glòria de Déu, que és el nostre Pare del cel.

JOAN FERRER

D. 6 de durant l'any / A

1 lectura. Siràcida 15,15-20

Ets tu que has de decidir si et mantindràs fidel.

Jesús, fill de Sira, era un savi de Jerusalem que va viure en un moment de trasbals per a la fe d'Israel: el pensament grec s'anava introduint amb força a Israel i la fe tradicional havia començat a entrar en crisi, sobretot entre les classes dirigents del país que se sentien atretes per un món nou que consideraven més modern i seductor.

En aquest fragment que ens proposa la litúrgia d'avui, el savi i mestre de saviesa, posa els seus lectors davant d'una alternativa: hi ha dos camins, «foc i aigua»,

«la vida i la mort», i cadascú ha de decidir què escull.

Cal notar un fet fonamental: en la fe d'Israel el manament no és una llosa que s'imposi a la llibertat humana sinó la possibilitat infinitament rica d'escoltar la paraula que ve de Déu, que omple de sentit la vida de les persones.

Darrere de tot hi ha la saviesa del Senyor, que és la que articula la creació com a possibilitat de sentit i de llibertat oferta als creients.

2 lectura. 1 Corintis 2,6-10

A nosaltres Déu ens ho ha revelat per obra de l'Esperit.

Pau, en aquest fragment de la primera carta a la comunitat cristiana de Corint, parla de la saviesa que ell ensenya. Es tracta d'una saviesa que sols és accessible des de la fe, perquè segueix uns camins insospitats per al pensament del món. Pau sempre és paradoxal: just dos versos abans del fragment que ara proclamem afirma «quan us parlava i us predicava, no ho feia amb el llenguatge persuasiu propi de la saviesa humana» (1 Corintis 2,4); i tot seguit ens diu que sí que hi ha una saviesa per als més madurs en la fe. De fet es tracta d'una

contradicció aparent: la saviesa no és humana, no prové del raonament de persones que pensen que són els àrbitres del que és savi i bo. La saviesa que Pau vol compartir amb les persones de fe madura prové de Déu i afecta el pla de Déu per a la humanitat. És una cosa insospitada i és motiu de glòria per als creients i sols pot ser conegut per revelació de l'Esperit, que «penetra fins al més profund de Déu». Es tracta de la saviesa de la creu, que porta al coneixement de la salvació que Déu ha atorgat a la humanitat en Jesús.

3 lectura. Mateu 5,17-37

Sabeu que als antics els van manar... doncs jo us dic.

La lectura de l'evangeli d'avui és complexa. Hi ha molts de temes presents: el

compliment de la Llei i dels Profetes, la ira, l'adulteri, el divorci i els juraments.

Meditar sobre això, en un món on la pràctica dels cristians a vegades no és fàcil de distingir de la dels no-cristians, és un desafiament.

Possiblement la millor aproximació és la que considera aquestes afirmacions no com una nova llei, que s'ha de col·locar damunt o en lloc de la llei antiga, sinó com un nou estàndard ètic, que va molt més enllà dels límits posats per la llei civil. La perspectiva de Jesús –l'ideal ètic cristià– cal situar-la en el cor del Sermó de la Muntanya: la irrupció del Regne de Déu i la missió de Jesús com a Messies de la gràcia de Déu.

Dir que Jesús condemna la ira, prohibeix l'adulteri i el desig, que no deixa espai per al divorci i el nou matrimoni i prohibeix els juraments no és pas l'enfocament més adequat per a presentar aquests textos a les nostres comunitats.

Possiblement els textos es poden presentar des d'una altra perspectiva: la que, davant cadascuna de les normes de la Llei antiga, confronta la persona cristiana amb el caràcter distintiu de la vida en el temps nou de Déu.

Així, davant el primer cas, no es tracta de debatre en quins supòsits l'assassinat podria ser legítim, sinó d'entendre que Jesús adverteix contra la ira no resolta entre els membres de la família i fa una crida vers actes concrets de reconciliació veritable.

En els comentaris sobre l'adulteri i el

divorci, Jesús fa una crida vers una relació de plenitud entre homes i dones. L'adulteri en l'Antic Testament era definit com una relació sexual entre un home i la dona d'un altre home. La prohibició, doncs, se situava en l'àmbit de les lleis de la propietat de l'Israel antic. La dona pertanyia al seu marit, i les relacions sexuals de l'esposa fora del matrimoni eren una violació dels drets del marit. Si la dona no era casada, no hi havia acusació d'adulteri. Jesús no comenta el manament citat del Decàleg, sinó que va més enllà i apunta vers l'home que tracta una dona com a objecte sexual. Per a Jesús les dones són persones i les relacions adequades han de fonamentar-se en altres bases que no siguin la implícita o explícita explotació sexual. L'ordre contra el desig –adreçada sols als homes– aporta una protecció a favor de la dona. Els consells hiperbòlics sorprenents que vénen tot seguit sols serveixen per a remarcar la importància de la relació interpersonal, en el context del món nou inaugurat per Jesucrist.

La prohibició del divorci cal llegir-la en positiu, com una afirmació de la santedat del matrimoni i com un encoratjament vers una relació, que sempre ha de ser reconciliada, entre marit i esposa, la unió dels quals ha de ser una característica de la forma nova de vida que s'ofereix en el seguiment de Jesús.

JOAN FERRER

Diumenge 1 de Quaresma / A

1 lectura. Gènesi 2,7-9; 3,1-7a

¿Així Déu us ha dit que no mengueu dels fruits de cap arbre del jardí?

Aquest bell text que pertany a les primeres pàgines de la Sagrada Escripura ens recorda els orígens de tot: som una creació de Déu i la vida és un do seu.

Déu no sols crea les persones sinó que els dóna un jardí, que ell mateix ha plantat, amb la missió de conrear-lo i guardar-lo (Gènesi 2,15). Al jardí, la persona creada és dotada de llibertat d'elecció. Hi ha l'arbre de la vida, que és de lliure accés. Hi ha també un altre arbre, un que pot donar la mort. Es diu «l'arbre del coneixement del bé i del mal», però és perillós, perquè pot malmetre el pla de Déu. En el diàleg amb una serp estranya que parlava, aquest arbre sedueix la humanitat. És l'atracció envers allò que Déu no ha donat a conèixer.

Déu en el text actua: modela, bufa, planta... La serp en canvi no té cap poder d'actuar, de transformar la realitat. Sols pot parlar i, amb astúcia, manipu-

lar la veritat. Notem que la serp, en la segona intervenció, contradiu el que Déu ha dit. El propòsit és situar la humanitat fora de la parla fidel de Déu i de la pràctica de la confiança. La serp fa que les paraules de Déu siguin dubtoses i negociables. La serp és hàbil a enganyar i crea opcions per a la humanitat, fora de les opcions que Déu ha ofert i autoritzat.

La dona i l'home escolten una veu que no és la de Déu i el resultat és que «coneixen» la nuesa. Això vol dir que la innocència s'ha trencat irremissiblement i s'ha convertit en por.

La serp que parla desapareix per sempre d'Israel, però el text del Gènesi ja ens ha ensenyat que el destí de la humanitat quedarà marcat per sempre per aquest conflicte entre veus que cerquen de definir el destí humà. El text és una invitació a tornar a l'única veu veritable que dóna vida.

2 lectura. Romans 5,12-19

Per haver estat just un de sol tots els homes són absolts.

Pau, en la Carta als Romans diu una vegada i altra que tots els homes han pecat i, també, que la gràcia de Déu és un do universal que Déu ha donat per Jesús. En el fragment que en proclamem avui, Pau usa la tipologia Adam-Jesucrist per explicar una altra vegada la relació que hi ha entre pecat i gràcia.

El text remarca la profunda semblança i, alhora, la pregona diferència que hi ha entre Adam i Crist. Tots dos actuen de tal manera que la seva acció té un impacte sobre cada ésser humà.

Pau entén que el pecat i la mort són poders reals que –a través d'Adam– han envaït l'existència humana. El pecat no

és una mala acció sinó que és un poder sota del qual la humanitat ha viscut des d'Adam i que causa la separació –i fins i tot el rebuig– de Déu.

El pecat no és una cosa que els infants heretin dels seus pares sinó que és un realitat universal en el sentit que entrà en el món a través d'Adam i a partir d'aleshores cada ésser humà va pecar.

La segona part del text parla de l'adveniment de la gràcia a través de la perso-

na de Jesús. La vida d'Adam va portar la mort; la vida de Jesús porta la gràcia. El judici d'Adam porta la condemna, però el do de Jesús porta la justificació. El domini de la mort per causa d'Adam és menys poderós que el de la justícia per causa de Jesús.

Pecat i gràcia no són simplement dues alternatives, ja que el poder de la gràcia és incommensurablement més gran que el del pecat. Saber això és una bona nova formidable.

3lectura. Mateu 4,1-11

L'home viu de tota paraula que surt de la boca de Déu.

El text de la temptació de Jesús pel diable al desert és d'una gran riquesa: es troba en relació amb la narració del baptisme de Jesús; és ple de citacions de l'Esclatpura; explicita la naturalesa del fet de ser Fill de Déu; parla del refús de Jesús de fer miracles a petició; conté al·lusions a les diverses proves passades pel poble de Déu. Tots aquests temes són molt significatius.

En la història de la temptació de Jesús pel diable hi aprenem quin tipus de persona és Jesús com a Fill de Déu. ¿Pot Jesús usar el seu poder o bé s'ha de nodrir de la gràcia divina? ¿La Paraula de Déu ha de ser suficient? ¿Jesús necessita provar-se a si mateix (i potser també als altres) que Déu té cura d'ell d'una manera especial o accepta que no hi hagi cap verificació pública, cap evidència demostrable, per validar la seva relació distintiva amb el Pare?

Les respostes de Jesús al temptador mostren un sentit ben clar de vocació. En el llenguatge i les imatges del llibre del Deuteronomi queda ben palès qui és ell i també qui no és. Ell viu de la gràcia divina. La seva confiança en Déu no demana una demostració constant de poder. Ell, com a Fill de Déu, obeeix la voluntat del Pare que és superior a «tots els reialmes del món i la seva glòria».

Hi aprenem també una altra cosa fonamental: Jesús és un Fill en qui podem confiar. Ell és posat davant dos tipus d'existència i surt de la prova com un que ha estat provat i ha estat trobat digne de confiança. Tots els lectors som convidats a trobar en la seva experiència una imatge del que significa ser fidel en la pròpia vida a la vocació de ser fill de Déu.

JOAN FERRER

Diumenge 2 de Quaresma / A

1 lectura. **Gènesi 12,1-4a** Vés-te'n del teu país.

El text que la litúrgia d'avui ens ofereix no ens diu absolutament res de la vida personal d'Abraham. De Sara, sols en sabem que era estèril (Gènesi 11,30). El Gènesi sols té interès per la nova vida a què la veu inesperada de Déu ha convocat Abraham. La crida demana sols una resposta.

El relat no ens diu res de les circumstàncies en què la veu va ser sentida per Abraham; però es tracta d'un fet nou i irresistible, que situa en el nucli de la seva existència una promesa, un propòsit i una presència diferent de la d'ell mateix. La paraula de Déu crea un realitat nova en la vida del patriarca.

La paraula li demana que accepti la novetat absoluta: que vagi on mai no havia estat. Aquí comença la promesa que l'ha de portar vers una terra nova de promesa. La fe és la capacitat d'ar-

riscar el que coneixes i és proper pel que encara ha de ser donat per aquest inesperat parlant.

La paraula invita Abraham a viure en l'esperança, a confiar en qui promet. A partir d'aquest relat, la fe bíblica entra en la dinàmica d'un do que encara no ha estat donat, d'una paraula que encara no ha arribat a compliment, d'una promesa que ha de ser mantinguda. És la promesa de Déu, mantinguda pel poder de Déu. La comunitat d'Abraham és la beneficiària d'aquesta paraula bona, però no l'administradora.

La promesa fa entrar una benedicció sense mesura en un món de maledicció mortal. El camí d'Abraham tindrà conseqüències per a tots els pobles.

Abraham respon i la seva resposta rep el nom de fe. A partir d'aquí comença un viatge que serà de novetat i de risc.

2 lectura. **2 Timoteu 1,8b-10** Ell ens ha salvat i ens ha cridat amb una vocació santa.

La Segona carta a Timoteu, dintre del conjunt de les anomenades «cartes pastorals» –les dues adreçades a Timoteu i la de Titus, dos grans col·laboradors de Pau– pertanyen al final de l'època apostòlica i ofereixen consells per a fer de pastor en una Església que ha d'afrontar problemes distints dels que es presentaven en la primera

època. Timoteu és encoratjat a la fortalesa davant les dificultats en la tasca d'anunciar l'Evangelí. En realitat, l'anunci de la bona nova que Déu dóna en Jesucrist mai no ha estat una tasca fàcil. L'apòstol recorda que tot és obra de la voluntat salvífica de Déu: la salvació no és pas el resultat de la bondat de les nostres obres, sinó pura gràcia,

que Déu ja havia previst abans dels segles. Jesucrist ha fet perdre el poder a la mort i ens ha donat l'Evangeli, que és llum per a la vida. Treballar per a l'Evan-

geli és una gràcia lluminosa, que omple de sentit la vida i tots els esforços i sofriments que pugui comportar.

3lectura. Mateu 17,1-9 Aquest és el meu Fill, el meu estimat.

La transfiguració de Jesús és un compendi de Cristologia: Jesús és declarat Fill de Déu i és confirmat per l'esplendor i la glòria de la presència divina. Els deixebles queden aclaparats davant d'aquesta revelació i Jesús els conforta. L'evangeli d'avui presenta profunds lligams amb el de la resurrecció del Senyor.

La narració és plena de detalls sorprenents: la cara resplendent, els vestits blancs, l'aparició i desaparició de Moisès i Elies, el núvol lluminós.

Aquesta història ens troba dins el conjunt de l'evangeli segons Mateu entre dos anuncis del sofriment amb què es trobarà Jesús a Jerusalem. El camí que va de Cesarea de Filip fins a l'entrada triomfal per Rams a la Ciutat Santa és l'àmbit en què Jesús prepara els seus deixebles per al sofriment i la mort que l'esperen. El qui ha de sofrir i morir és el mateix Fill de Déu estimat.

Cal recordar que el camí de la creu no és pas sols ombres i foscor: posseïm la visió misteriosa de Jesús transfigurat resplendent en majestat. La narració de

la transfiguració és per a nosaltres una promesa del compromís de Déu amb la resurrecció. És a dir, que els diversos camins a Jerusalem que els deixebles fidels emprenen són, en definitiva, camins gloriosos a la vida.

Cal notar que Moisès i Elies es troben presents a la muntanya. Parlen amb Jesús però no fan res. El simple esment dels seus noms ens recorda que Jesús pertany a una llarga història –la de l'alliberament d'Egipte, la del lliurament de la Llei al Sinaí i la de la tramesa dels profetes que feien sentir la crida de Déu a la gràcia i l'obediència a un poble infidel. La transfiguració és una promesa de resurrecció, però és també el compliment d'una prometença molt antiga.

La veu del núvol confirma el que va ser revelat en el baptisme de Jesús. Jesús és el Fill únic de Déu. Les paraules del Salm 2 i les del cant del Servent Sofrent (Isaïes 42) declaren el veredict de Déu sobre Jesús. Tots els detalls serveixen per expressar el caràcter únic del Transfigurat.

JOAN FERRER

Diumenge 3 de Quaresma / A

1 lectura. Èxode 17,3-7

¿Què puc fer per aquest poble?

L'Èxode és el do de la llibertat que Déu ha concedit als esclaus hebreus a Egipte. L'alliberament ha portat el poble al desert, que no és un lloc de benestar. No hi ha aigua. Les garanties mínimes de vida –menjar i aigua a canvi de servitud– que ofería el sistema imperial i esclavista dels egipcis no hi són. Aquesta crisi porta protestes i insatisfacció.

Sembla que ens trobem davant d'una crisi de lideratge de part de Moisès; però Moisès és sols un agent del Senyor, que és el cap veritable.

Moisès se sent en perill i demana a Déu que pot fer. Moisès i Israel es comencen a adonar que el Déu de l'Èxode no és un tapaforsats que satisfà tots els desitjos d'Israel.

La resposta de Déu és abrupta i decisiva: una ordre i una promesa. Moisès ha d'actuar d'una manera bastant sorprenent: ha de donar un cop a la roca. Ha de cercar aigua en el lloc més inesperat. Déu no dóna cap explicació ni cap argument.

La promesa fa referència a la presència de Déu: «Jo estaré allà davant teu».

La història és molt eixuta, però l'aigua, davant l'ordre del Senyor i l'acció de Moisès brolla i el poble beu. El Senyor sosté la vida, malgrat que el poble hagi posat a prova el Senyor: el Senyor ha estat tractat com un mitjà i no com un fi; el centre de gravetat de l'existència ha estat desplaçat de Déu a la seva pròpia vida i això és un acte d'idolatria.

2 lectura. Romans 5,1-2.5-8

Déu donà prova de l'amor que ens té quan Crist morí per nosaltres.

Pau parla en aquest fragment de la seva Carta als Romans sobre «la satisfacció d'esperar la glòria de Déu». És l'esperança en el triomf final de Déu, que certament serà així. En aquesta esperança, certament que hi podem trobar satisfacció.

Pau argumenta a partir del principi que va de la cosa menor a la major: potser podríem trobar algú disposat a morir per una persona veritablement bona, però, en realitat Crist va oferir la seva vida en rescat dels pecadors! Aquesta

mort va tenir com a conseqüència la justificació dels qui no eren bons. En el pensament de Pau, això és la cosa menor –la mort de Crist–; aleshores, la cosa major –la vida de Crist–, vol dir una certesa més gran de salvació i reconciliació. En aquesta paradoxa, Déu, que ja ha actuat per salvar els «menors» –els injustos i pecadors–, ara farà coses molt grans per a aquells qui ja han estat justificats. Aquest fragment de Romans és una celebració entusiàstica de la reconciliació de Déu amb la humanitat.

3lectura. Joan 4,5-42

El Messies sóc jo, que parlo amb tu.

El text que ens proposa la litúrgia és llarg i complex: primer hi trobem la situació; després, la conversa de Jesús amb la dona samaritana; el retorn dels deixebles i la partença de la dona; Jesús i els deixebles i, finalment, els samaritans i la dona.

La dona samaritana –com serà també en el cas de Nicodem– és confrontada amb la novetat radical present en Jesús. La seva comprensió religiosa i tota la seva vida és capgirada per la conversa amb aquest home sorprenent vora del pou. Tot el món anterior de la dona és posat en qüestió per les paraules del desconegut. La dona es troba amb una persona que no té en compte les barreres de gènere ni de raça –ella és una dona i samaritana!–. La dona rep notícia sobre l'«aigua viva» que porta a la vida eterna. Jesús sap la seva situació personal, però no la condemna. Simplement l'orienta vers la nova i veritable adoració de Déu, que supera els temples locals.

La dona s'ha trobat amb aquell qui ve del cel; el qui parla les paraules de Déu i dóna l'Esperit sense mesura. La vida de

la dona ha entrat en una nova dimensió inesperada completament.

La dona, a mesura que va conversant amb Jesús manifesta una comprensió més gran de qui és Jesús. Al principi, Jesús la desconcerta en demanar-li aigua. Ella, sorpresa, persisteix en la conversa. Ella li demana aigua viva. Quan Jesús li parla de la seva vida personal, ella el reconeix com un profeta –i no pas com el qui es fica en els afers d'altri–. La dona tot seguit porta el testimoni de Jesús a la gent del seu poble, que acaba amb la confessió de fe prodigiosa d'aquesta gent: «Nosaltres mateixos l'hem sentit, i sabem que aquest és el debò el Salvador del món».

Aquest evangeli ens mostra també que la presència de Jesús introdueix un món nou, que enderroca les barreres del món antic: «Cal saber que els jueus no es fan amb els samaritans». «La salvació ve dels jueus», però en Jesús s'ha realitzat una cosa nova, perquè els mateixos samaritans confessen que Jesús és «el Salvador del món». Aquest text abat uns murs seculars i profundament arrelats.

JOAN FERRER

Diumenge 4 de Quaresma / A

1 lectura. 1 Samuel 16,1.6-7.10-13a

Des d'aquell dia l'Esperit del Senyor s'apoderà de David.

La comunitat d'Israel es troba en una crisi profunda que demana una nova organització al voltant de la persona del rei. Saül, el primer rei, ungit per Samuel, ha fracassat, de manera que la crisi no ha trobat solució. El futur depèn del fet que es pugui trobar un cap adequat per al poble.

Déu és lliure per rebutjar el rei que prèviament havia escollit. Així, doncs, envia Samuel a una família per ungir-ne un fill com a rei. Samuel no sap qui és. La situació és molt delicada perquè el rei anterior encara seu al tron i el fet és una clara provocació.

Betlem és un poblet insignificant. No sembla pas que sigui el lloc per tro-

bar-hi un rei. Jesè fa desfilar els seus fills davant Samuel i nosaltres assistim a una mena de xiuxiueig entre el Senyor i Samuel. La qualitat que el Senyor cerca no és l'aparença sinó el fons del cor.

En la primera ronda, Samuel no descobreix cap candidat. Després apareix el fill vuitè, que semblava descartat perquè era massa petit.

En entrar el menut, el narrador –tot i que ens ha dit que l'aspecte no era important– no pot evitar de dir-nos que «feia goig de veure». El Senyor intervé amb una ordre: «És ell». El Senyor, que exalta els humils, ha fet que el darrer fos el primer.

2 lectura. Efeis 5,8-14

Ara que esteu en el Senyor sou llum.

Aquest passatge comença amb el contrast «en altre temps... però ara...». Els antics pagans ara, en Crist, són llum. Davant d'aquesta nova situació l'apòstol adoptarà una perspectiva ètica i parlarà sobre el que s'espera dels creients com a resultat de l'acció de Déu.

Cal tenir en compte el món a què s'adrecen aquestes paraules, on no hi havia electricitat: en la foscor, els ulls no hi poden veure res. El que fa que la foscor sigui sense esperança és que el Senyor no hi és. La vida en les tenebres

és d'una terrible solitud. Per als creients, però, és el mateix Crist qui porta la vida en què viuen.

Això comporta diverses conseqüències: els de la llum han de determinar què és el que plau Déu. L'autor no ens diu en què pensa quan parla de les obres de la fosca, perquè el que és important és que «les coses són clares i visibles quan són llum». La llum pot redimir-ho tot perquè té el poder de rescatar els qui es troben en la foscor. La llum és un do de Déu, de manera que afirmar

que els creients són «llum» és fer una afirmació sobre Déu i no pas sobre les persones. El llenguatge de la llum crea

comunitat perquè els qui han rebut la llum de Crist ho han fet com a comunitat.

3lectura. Joan 9,1-41

És perquè en ell es revelin les obres de Déu.

La narració de l'Evangelí segons Joan és sorprenent: els personatges es van desplegant davant dels nostres ulls amb una profunda ironia. L'antic cec veu una gent que demostra que en realitat són cecs. La història conté set escenes: Jesús, els deixebles i el cec; el cec i els seus veïns; el cec i els fariseus; els fariseus i els pares; els fariseus i el cec; Jesús i el cec i, finalment, Jesús i els fariseus.

Hi veiem el cec que obté la vista i, entre pressions i rebuig, també la fe; els fariseus que sembla que ho sàpiguen tot; els pares intimidats, que temen la veritat i les conseqüències que se'n deriven.

El principi i el final de la història es pregunten pel pecat. Les autoritats tenen una resposta –fins i tot estan convençuts que Jesús és un pecador– i Jesús en té una altra. Al final tot porta a veure que l'etiqueta de pecadors la mereixen els qui no han volgut veure la llum de Jesús.

La història constantment ens parla de «saber». El cec comença admetent la seva manca de coneixement; després, en la seva experiència hi ha l'única cosa que «sap»: «Jo, que era cec, ara hi

veig». Jesús reorienta la qüestió sobre el coneixement, formulant una qüestió de fe i la fe porta a l'adoració.

Al llarg de la història el cec va fent progressos en el seu coneixement de Jesús: primer el veu com un profeta; després com un home vingut de Déu; però fins que Jesús no es revela a si mateix, no arriba a la fe i a l'adoració. El cec, doncs, tot i que ha estat guarrit de manera miraculosa, no pot anar més enllà del miracle fins que es dona la revelació.

Cal notar que Jesús es troba físicament absent d'aquesta narració en bona part dels episodis que se'ns descriuen. Jesús no torna a aparèixer fins que el cec és expulsat de la sinagoga; però fins i tot així, Jesús és el personatge principal: ¿Com els personatges responen a Jesús? ¿Amb honestat i coneixement creixent? ¿Amb curiositat o por? ¿Amb ira i amenaces? Ell és l'interès principal de la vida.

Quan l'home és expulsat, aleshores, sense família ni religió, ni herència ni casa, el cec és cercat per Jesús que li ofereix la possibilitat de la fe.

JOAN FERRER

Sant Josep, espòs de la benaurada Verge Maria

1 lectura. 2 Samuel 7,4-5a.12-14a.16

El teu tron es mantindrà per sempre.

Natan és un profeta de la cort de David, que té un paper fonamental en diversos episodis de la vida del gran rei d'Israel. La lectura d'avui fa referència a la primera d'aquestes intervencions. David, quan ja havia assolit la reialesa a Jerusalem, expressà el seu lament a Natan pel fet que ell vivia en un palau de cedre i l'arca de l'aliança, que havia acompanyat el poble d'Israel a través dels seus pelegrinatges pel desert, encara es trobava en una tenda. La primera resposta del profeta és que el rei pot fer el que li plagui; però aquella

nit, el profeta va rebre una visió que li deia que Déu no volia que li construís ell sinó el seu fill Salomó. La voluntat de Déu era una altra: no vol que el rei li construeixi una «casa» (: temple), sinó que Déu vol construir al rei un «casal» (: consolidar la seva dinastia) «per sempre». Aquest «per sempre» en la història de la salvació tindrà unes conseqüències insospitades. Mateu començarà el seu evangeli dient: «genealogia de Jesús, el Messies, fill de David, fill d'Abraham» (1,1).

2 lectura. Romans 4,13.16-18.22

En virtut de la justícia que ve de la fe.

L'evangeli que Pau proclama que Déu ha revelat en Jesucrist la seva iniciativa per a la salvació de tots els pobles, fins i tot davant la seva revolta pecadora contra Déu. Abraham, que és el primer exemple d'obediència a Déu, no és cap excepció, ja que va ser per causa de la fe que va esdevenir el pare espiritual de tots els creients, tant els provinents del judaisme com els pagans.

Pau formula la prioritat de la fe sobre la llei. En el passatge que hi ha abans dels versets proclamats avui, Pau recorda que Abraham va ser declarat just per Déu en virtut de la fe, abans de rebre la

circumcisió. La circumcisió –usada per Pau aquí com a metonímia per a designar tota la Llei– és un signe de justícia i no pas un mitjà per a obtenir la justícia.

Abraham és el pare d'una descendència que es troba sota la Llei –els qui han rebut la circumcisió– i també de tots els qui comparteixen la fe, encara que no provinquin de la circumcisió, ja que la justícia d'Abraham –«el Senyor ho tingué en compte per fer-lo just»– prové de la fe, que és resposta i acollida a la paraula de Déu. Abraham és doncs el prototip de tota persona creient i la justícia és un do de Déu.

3lectura. Mateu 1,16.18-21.24a

Li has de posar el nom de Jesús, perquè ell salvarà el seu poble.

La genealogia de Jesús que Mateu ens presenta va –com totes les genealogies bíbliques– per línia paterna, per això situa Jesús en la línia de Josep, l'espòs de Maria. L'evangelista tot seguit passa a interessar-se per la concepció i la imposició del nom a Jesús. Aquests detalls serviran per a identificar qui és aquest infant i també la missió que realitzarà.

La concepció és descrita des de la perspectiva de Josep, aquest home just, que sempre obeeix el consell del missatger enviat per Déu. L'evangelista no ens dóna cap indici de la conversa de Maria i Josep, quan ella descobreix que es troba embarassada. Sols se'ns diu que Josep vol actuar amb la màxima discreció i deixar Maria, fins que l'àngel de Déu li fa saber en un somni que l'infant que ha de néixer no és el resultat de cap acció humana sinó que és obra de l'Esperit Sant.

La concepció de Jesús és obra de Déu: Jesús és el producte d'un acte diví nou absolutament sorprenent i inesperat. Cap dels personatges que formen part de la llarga llista genealògica que Mateu escriu no ha començat d'aquesta manera. Des de la mateixa concepció aquest infant és diferent i únic. Ell és molt més que el conjunt de tots els qui

el van precedir en la història de les generacions humanes. Sols ell –el conjunt de l'evangelista ens ho mostrarà– actuarà com l'agent de l'Esperit de Déu i manifestarà de manera única el poder de Déu.

L'accent en la virginitat de Maria, que vincula el text de l'evangelista amb la traducció grega d'Isaïes 7,14, serveix per remarcar que ni Josep ni cap altre home ha estat el pare biològic de Jesús. Les paraules del missatger diví serveixen per fer esvaïr els dubtes del mateix Josep. La concepció virginal de Jesús marca l'inici de la realització dels propòsits salvífics de Déu. Aquest nou acte creador de Déu fa entrar la història en l'era nova i tan esperada. La manera de fer de Déu és tan insòlita, que mai ningú no ho hagués pogut imaginar.

Josep, en funció de pare legal, rep, de part del missatger diví, l'encàrrec de posar nom a l'infant. Jesús significa en hebreu «Senyor, salva!» i l'evangelista explica el nom per als seus lectors de llengua grega «perquè ell salvarà dels pecats el seu poble». Aquest infant és l'únic que fa allò que sols Déu pot fer: salvar –ser presència de Déu enmig de les persones– i garantir el perdó diví.

JOAN FERRER

Diumenge 5 de Quaresma / A

1 lectura. Ezequiel 37,12-14

Us infondré el meu esperit i recobrareu la vida.

El profeta és portat a una vall per l'Esperit de Déu. Allí experimenta la visió de la nova vida creada per la sobirania de Déu. La vall és plena sols d'ossos secs. Els ossos no tenen en si mateixos cap poder de vida. La pregunta és: ¿Podran viure aquests ossos? Aquesta és sempre la gran qüestió d'Israel! ¿Poden els exiliats ser rescatats? ¿Poden els cecs veure-hi? ¿Poden els pobres alegrar-se? ¿Pot la vida vèncer la realitat de la mort? ¿Hi ha cap mena de futur per als qui estan en poder de la mort?

Sols Déu té la resposta a aquestes qüestions perquè sols Déu té el poder de fer que la vida existeixi.

Aleshores el profeta és convidat a con-

vocar el vent perquè aleni vida, novetat i possibilitats.

La profecia deixa ben clar que sols Déu crea vida nova; per la paraula del profeta arriba la novetat de Déu i aquesta paraula és una paraula humana concreta; el manament de Déu i la paraula del profeta evoquen una resurrecció vers una vida nova.

La profecia, tot seguit, passa a connectar la profecia amb la realitat de la vida d'Israel: els ossos són Israel; la vall és l'exili; però el poder sobirà de Déu pot fer tornar a casa els deportats d'Israel. La resurrecció és aquí la capacitat de Déu de portar una novetat absoluta i inesperada en el cor de la història.

2 lectura. Romans 8,8-11

L'Esperit és la vostra vida.

Per a Pau hi ha una certesa absoluta: l'evangeli de Jesucrist ha alliberat les persones humanes del pecat i de la mort.

En aquest fragment de la Carta als Romans, Pau contraposa «viure segons les mires naturals» o «segons les de l'esperit». Aquí l'apòstol no parla de dues parts de la persona, sinó de dues maneres de viure. La primera no significa pas una vida de golafreria, indolència o vanitat –segons unes certes demandes del cos– sinó viure d'una manera con-

formada o controlada pels valors del món que es troba en rebel·lió contra Déu. Aquí Pau no contraposa una llista de mals comportaments sinó una mentalitat que fa camí en el món al marge del reconeixement del seu Creador.

Pau contraposa aquest camí de vida amb la vida segons l'Esperit. Els comentaris sobre el primer camí són breus i elusius; també quan descriu la vida cristiana evita oferir una guia estricta, que fàcilment es pot convertir en regles i normes. Aquí simplement diu que viure

segons l'Esperit és tenir el cor posat en l'Esperit, que significa vida i pau.

L'Esperit és sempre l'Esperit de Déu, que no pertany a cap persona humana; sols Déu el pot donar. El mateix Esperit va ressuscitar Jesús d'entre els morts. L'Esperit, do poderós de Déu, fa que

les persones puguin viure lliurement en conformitat amb Crist. L'Esperit pertany no sols al present sinó al futur: ens assegura la promesa que la vida de Jesús ressuscitat és també la vida promesa a les persones.

3lectura. Joan 11,1-45 Jo sóc la resurrecció i la vida.

El text és d'una gran riquesa. Entre la notícia de la malaltia de Llätzer i la crida de Jesús a Llätzer que és dins la tomba, hi trobem molts episodis: la llarga conversa de Jesús amb els deixebles sobre Llätzer i el camí fins a Betània; la conversa de Jesús amb Marta i una altra amb Maria; a l'entrada de la tomba, la nova conversa amb Marta i la pregària de Jesús. El signe és seguit de les reaccions a l'esdeveniment.

Jesús en tota la història és portador de vida enfront de la mort. El text és ric de la ironia joànica i conté els dobles sentits habituals en el seu evangeli: «s'ha adormit» no fa referència al «son ordinari» sinó a la mort. Quan arriba a Betània, Marta és incapaç de captar què diu Jesús i què es disposa a fer. El llenguatge de Jesús és desconcertant. Ningú no entén res. Marta es queixa perquè un cos mort de quatre dies ja es descompon. Ningú no espera que la vida pugui sortir de la mort. Ningú no entén que Jesús és el mateix poder donador de vida de Déu.

Jesús fa una de les afirmacions fortes, en primer persona: «Jo sóc la resurrec-

ció i la vida». La vida del temps nou ja no és una possibilitat futura sinó un realitat present. Estar unit amb Jesús significa ser receptor de vida eterna. Enmig dels símbols de la mort –profund dolor, una audiència escèptica i impacient, la fortor de la mort i les mortalles que lliguen– Jesús parla i actua i la vida es presenta.

Soprèn que hi hagi tan poca alegria després de l'esdeveniment. És cert que alguns jueus creuen, però altres aniran a trobar les autoritats religioses per establir un pla que porti Jesús a la mort: la història del donador de vida que esdevé una història de mort, perquè la vida nova obre un futur imprevisible, que és entès com una amenaça per als qui es pensen que controlen el futur. La història definitiva de Jesús i de l'evangeli confirma que la vida no serà vençuda per la mort. El que hi ha sota la resurrecció de Llätzer és no sols la mort de Jesús sinó la seva resurrecció i continuada donació de vida.

JOAN FERRER

Diumente de Rams / A

1 lectura. Isaïes 50,4-7 He parat l'esquena als qui m'assotaven.

Ecoltem la veu del Servent que parla d'un trasbals profund i expressa una fonda confiança. No se'ns diu ni qui és ni la raó de la seva angúnia. Els servents de Déu solen tenir la vida en perill perquè la veritat de Déu no sol concordar amb la manera com els homes entenen la realitat. L'Església sempre ha vist en aquest Servent la figura de Jesús: el seu conflicte acabarà portant al sofriment i a la mort. Però en aquestes circumstàncies ell continua essent el Servent confiat, fidel i obedient.

Tot el que es diu en el fragment profètic sobre el Servent està centrat en Déu: el seu particular ministeri li és confiat per Déu i ha de tenir l'orella atenta a qual-

sevol missatge, per estrany que sigui, de Déu. I la llengua ha de ser destra per parlar d'aquestes mateixes coses estranyes.

La missió és «sostenir els cansats». Aquests són els jueus exiliats, la vida dels quals ha quedat esclafada per l'Imperi opressor. Cal, amb la força poderosa de la paraula, crear una realitat alternativa que creï espai, llibertat i energia: noves possibilitats més enllà de les realitats aclaparadores de cada dia. Per això el Servent sofrirà hostilitat, però la seva resposta sempre serà pacífica perquè confia en el Senyor i en ell troba consol.

2 lectura. Filipencs 2,6-11 Es va fer no-res fins a prendre la condició d'esclau.

Pau en aquest fragment de la seva Carta als cristians de Filips reproduceix un himne que gairebé amb tota certesa ell no va compondre, sinó que ja en el seu temps formava part del repertori tradicional.

L'apòstol afirma l'obediència d'un que podia haver imposat la seva autoritat, però que escull de sotmetre's a la voluntat de Déu. Jesús no sols cedeix la seva identitat divina sinó que se sotmet a la condició humana, i obeeix fins a la mort. La seva mort no va ser una mort humana normal, amb dignitat, sinó

una mort de creu, que era el menyspreu públic més gran que es podia fer a algú.

A partir de la segona meitat, l'himne canvia radicalment i la iniciativa ara prové de Déu. L'acció de Déu, en resposta a l'obediència de Jesús, l'exalta i fa que ell, de nou, torni a ser identificat amb Déu. Tota l'acció descrita per l'himne és per a glòria de Déu Pare.

Crist és presentat com a model per als cristians: la seva manera de pensar i de comportar-se és la que es pot imitar.

L'obediència de Crist; la seva bona voluntat envers els altres és més important que ell mateix. La renúncia de Jesús al seu estatus és l'aspecte que Pau presenta als filipencs com a model.

El Diumenge de Rams –quan contemplem que el Jesús que entra en triomf a Jerusalem al cap d'una setmana serà clavat en una creu– l'himne de Pau cobra ple sentit.

3lectura. Mateu 26,14-27,66 Déu meu, Déu meu, ¿per què m'heu abandonat?

La narració de la passió segons Mateu és un text d'una simplicitat nua, profundament ben treballat, ple d'al·lusions bíbliques i finament teològic. Prové de la fe de l'evangelista i de la seva comunitat i és el testimoni d'una fe que narra allò que és molt –fins i tot massa– difícil de comprendre. És expressió d'una religió que no en té res, d'evasió, sinó que és compromís i donació. Les escenes se segueixen amb immediatesa i de manera dramàtica, però arreu hi ha el missatge i la llavor de la salvació.

La Cena Pasqual celebra el misteri de la contínua presència de Jesús enmig dels seus. A Getsemaní, Jesús és el model del qui prega amb perfecció, que experimenta també l'aspecte d'agonia que comporta la recerca de la voluntat de Déu. En l'arrest, Jesús confirma el seu compromís apassionat per l'amor i la no-violència. El procés jueu és dominat per la darrera gran revelació de Jesús davant del seu poble: «Et conjuro pel Déu viu que ens diguis si tu ets el Messies, el Fill de Déu. Jesús li respon: Sí, teniu raó. Us asseguro que des d'ara veureu el Fill de l'home assegut a la dreta del Totpoderós i venint enmig dels núvols del cel». Es tracta d'una de-

claració solemne del seu caràcter messiànic i de la seva condició reial i divina. Davant d'aquesta veritat –la darrera–, les autoritats d'Israel el rebutgen i Pere s'acovardeix i nega el seu mestre, quan és posat en evidència el seu caràcter de seguidor del Mestre pels crïats que s'estaven al pati del palau del gran sacerdot. El procés romà confirma l'elecció d'Israel de condemnar Jesús. Serà alliberat un revoltós. Aquí es mostra la indiferència del governador romà i la simpatia d'una persona pagana com és la dona de Pilat. La reialesa de Crist és reconeguda, de manera ben irònica en la crucifixió. Davant la creu –tron reial insòlit–, hi desfilen la humanitat que blasfema del Rei crucificat; el cosmos amb les seves forces –tenebres i terratrèmol–; i la nova humanitat alliberada per la mort de Crist –els morts en els sepulcres.

Avui proclamem la nostra fe en Crist mort i ressuscitat, que és alhora esperança en la humanitat salvada i esdevinguda «filla» de Déu; i proclamem també l'amor que ens salva.

JOAN FERRER